

На основу члана 39. став 1. и члана 92. став 1, а у вези са чланом 88. став 2. тачка 1) Закона о енергетици („Службени гласник Републике Србије“, бр.145/14, 95/18 - др.закон и 40/21) и члана 12. Статута Агенције за енергетику Републике Србије („Службени гласник РС“, број: 52/05),

Савет Агенције за енергетику Републике Србије, на 161. седници од 24. септембра 2021. године, донео је

ОДЛУКУ

о давању сагласности на Одлуку о одређивању цене приступа систему за пренос електричне енергије

I

Даје се сагласност на Одлуку о одређивању цене за приступ систему за пренос електричне енергије број: 000-00—ROU-10/2021-002 коју је донела Скупштина Акционарског друштва „Електромрежа Србије“ Београд на 80. ванредној седници одржаној 07. септембра 2021. године.

II

Ову одлуку објавити у „Службеном гласнику Републике Србије“ и на интернет страници Агенције за енергетику Републике Србије.

Број: 501/2021-Д-02/1
У Београду, 24. септембра 2021. године

Агенција за енергетику Републике Србије

ПРЕДСЕДНИК САВЕТА

Дејан Поповић

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ
уз сагласност на Одлуку АД „Електро mreжа Србије“ о цени приступа систему за
пренос електричне енергије

Уводне напомене

Акционарско друштво „Електро mreжа Србије“, Београд – као оператор преносног система електричне енергије (у даљем тексту: АД ЕМС), донело је, у складу са чланом 109, а у вези са чланом 50. став 1. тачка 1) и чланом 88. став 1. и став 2. тачка 1) Закона о енергетици („Службени гласник РС“, број 145/14 и 95/2018 - други закон и 40/2021), а према Методологији за одређивање цене приступа систему за пренос електричне енергије („Службени гласник РС“, број 93/12, 123/12, 116/14, 109/15, 98/16, 99/18, 4/19, 158/20 и 71/21) (у даљем тексту: Методологија), Одлуку о утврђивању цена за приступ систему за пренос електричне енергије бр. 000-00-ROU-10/2021-002 од 07.09.2021. године (допис заведен у Агенцији под бројем 501/2021-Д-02 од 08.09.2021. године) и доставило на сагласност Агенцији за енергетику Републике Србије (у даљем тексту: Агенција).

У прилогу наведеног акта, достављено је образложење одлуке са потребним енергетско-техничким и економско-финансијским подацима. Регулаторни период је 2021. година.

Све енергетске и економско-финансијске табеле које су на захтев Агенције приложене уз Одлуку, формално-технички су правилно попуњене. Економско-финансијска анализа предложеног акта о ценама односи се на анализу сваког појединачног елемента формуле за израчунавање максимално одобреног прихода за енергетску делатност преноса електричне енергије и управљања преносним системом, као и на формално-техничку исправност алокације максимално одобреног прихода на тарифне елементе (односно израчунавање тарифа по тарифним елементима) према Методологији.

Техничке и енергетске величине

На основу података из 2019. и 2020. године, као и података из првих седам месеци 2021. године планиране су потребне количине електричне енергије за регулаторни период. Током регулаторног периода планиран је укупни пренос од 40.539 GWh електричне енергије. Од произвођача прикључених на преносни систем планирано је преузимање 35.255 GWh, са територије Косова и Метохије 385 GWh, а из суседних електроенергетских система 4.893 GWh. Поред тога планира се преузимање око 6 GWh из дистрибутивног система. Од укупно преузете енергије у преносни систем планирана испорука у дистрибутивни систем износи 29.297 GWh, купцима повезаним на преносни систем 2.630 GWh, за потребе производње електричне енергије и пумпања 1.788 GWh, на територију Косова и Метохије је планирана испорука 1.253 GWh, а суседним електроенергетским системима 4.744 GWh. Губици у мрежи АД ЕМС на територији Србије без Косова и Метохије су планирани у износу од 827 GWh што представља 2,04% укупне електричне енергије која је планирана за пренос у регулаторном периоду.

Табела: Губици - остварења 2016-2020. година и план за 2021. годину (ЕЕС РС без КиМ)

		2016.	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.
Укупно пренета енергија	GWh	41.404	40.453	40.715	39.639	39.927	40.539
Енергетски губици преноса	GWh	890	852	868	806	799	827
Губици	%	2,15	2,11	2,13	2,03	2,00	2,04
Промена % губитака у односу на претходну годину	%	-3,2	-1,9	+1	-4,7	-1,5	+0,04

У 2017. години проценат губитака је износио 2,11% и мањи је за 0,04 процентних поена у односу на проценат губитака остварен у 2016. години. Овом смањењу губитака допринело је смањење укупног преноса електричне енергије, као и активности на одвајању сопствене потрошње објекта АД ЕМС од техничких губитака у преносној мрежи. У 2018. години проценат губитака је износио 2,13% и већи је за 0,02 процентних поена у односу на проценат губитака остварен у 2017. години. Разлог за овај благи пораст може се оправдати чињеницом да је у 2018. години била већа производња из хидроелектрана него у 2017. години, па су се због географског положаја ових електрана, односно њихове удаљености од центара потрошње повећали губици. Овоме допринеси и смањена производња из термоелектрана које су по свом географском положају ближе центрима велике потрошње. Такође, благо повећан укупни пренос електричне енергије природно утиче и на процентуално веће губитке у преносном систему. У 2019. години проценат губитака је износио 2,03% и мањи је за 0,1 процентних поена у односу на проценат губитака остварен у 2018. години. Разлог за овај пад јесте чињеница да је пренето мање електричне енергије, а и због сушне године била је мања производња из хидроелектрана, а већа производња из термоелектрана које су ближе центрима велике потрошње. У 2020. години проценат губитака је износио 2,00% и мањи је за 0,03 процентних поена у односу на проценат губитака остварен у 2019. години. Пошто је у 2020. години пренето приближно исто електричне енергије у односу на 2019. годину, на ово смањење губитака утицало је највише то што је производња из хидроелектрана у 2020. години била мања него у 2019. години, док је производња из термоелектрана, које су ближе центрима велике потрошње, била већа.

У регулаторном периоду планиран је незнатно већи проценат губитака у односу на 2020. годину у износу од 2,04% укупно пренете енергије, што је за 0,04 процентних поена више у односу на проценат губитака остварен у 2020. години. Разлог за ово благо повећање губитака је тај што се планира већи пренос електричне енергије у 2021. години у односу на 2020. годину, као и то да је у првих седам месеци 2021. године производња из хидроелектрана била већа у односу на 2020. годину за 44%, што због географског положаја ових електрана, односно њихове удаљености од великих центара потрошње утиче на повећавање губитака.

Економско - финансијска анализа

Оперативни трошкови

Укупни оперативни трошкови за 2021. годину су обрачунати у износу од 9.835.774 хиљада динара. Сви оперативни трошкови, укључујући и трошкове набавне вредности електричне енергије за балансирање, од чега се највећи део односи на купопродају енергије за надокнаду балансног одступања и обезбеђење сигурног рада преносног система, изузев трошкова регулаторне накнаде, на чију висину оператор преносног система не може да утиче, утврђени су у износу од 9.710.449 хиљада динара. Ово одговара износу оперативних трошкова на које је Савет Агенције дао сагласност приликом одобравања цене приступа систему за пренос електричне енергије 2017., 2019. и 2020. године.

Трошкови регулаторне накнаде су обрачунати у складу са Методологијом у износу од 125.325 хиљада динара. Основ за обрачун овог трошка представља 1,0% од збира оперативних трошкова (утврђених пре укључивања набавне вредности електричне енергије за балансирање и овог трошка у оперативне

трошкове), трошкова амортизације и приноса на регулисана средства који се добија множењем вредности регулисаних средстава и стопе приноса на регулисана средства.

На основу напред наведеног, предложена вредност укупних оперативних трошкова у регулаторном периоду се може сматрати прихватљивом.

Трошкови амортизације

Трошкови амортизације су обрачунати за делатност преноса електричне енергије и управљања преносним системом у износу од 3.283.904 хиљада динара. Ово одговара износу трошкова амортизације на које је Савет Агенције дао сагласност приликом одобравања цене приступа систему за пренос електричне енергије 2017., 2019. и 2020. године. Наведени износ одговара износу који би се добио обрачуном трошкова амортизације на постојећа регулисана средства и средства која ће се активирати у регулаторном периоду (у складу са планираним активирањем средстава у регулаторном периоду и дефинисаним процењеним корисним веком ових средстава), укључујући и амортизацију средстава прибављених без накнаде, па се предложени трошкови амортизације у регулаторном периоду могу сматрати прихватљивим.

Регулисана средства

Регулисана средства су обрачуната у износу од 65.299.002 хиљада динара, што одговара износу регулисаних средстава на које је Савет Агенције дао сагласност приликом одобравања цене приступа систему за пренос електричне енергије 2017., 2019. и 2020. године. Наведени износ је мањи од износа регулисаних средстава који би се добио на основу нето вредности регулисаних средстава на почетку и на крају регулаторног периода за 2021. годину, па се предложена вредност регулисаних средстава у регулаторном периоду може сматрати прихватљивом.

Стопа приноса на регулисана средства

Стопа приноса на регулисана средства је обрачуната у висини од 6,64% за делатности преноса електричне енергије и управљања преносним системом и то применом цене сопственог капитала пре опорезивања од 9,00%, пондерисане просечне цене позајмљеног капитала од 4,00%, прописаног учешћа сопственог капитала у финансирању регулисаних средстава од 40%, прописаног учешћа позајмљеног капитала у финансирању регулисаних средстава од 60% и стопе пореза на добит од 15,00%.

Принос на регулисана средства са предложеном стопом од 6,64% за делатност преноса електричне енергије и управљања преносним системом, одбацује износ од 4.332.781 хиљада динара.

Предложена стопа приноса на регулисана средства у регулаторном периоду се може сматрати прихватљивом.

Трошкови системских услуга

Трошкови системских (помоћних) услуга су одобрени у износу од 2.750.648 хиљада динара. Висина овог трошка одговара износу на који је Савет Агенције дао сагласност приликом одобравања цене приступа систему за пренос електричне енергије 2017., 2019. и 2020. године. Наведени износ је мањи од износа који би се добио применом цена закупа резерве снаге за системске услуге секундарне и терцијарне регулације и ценама помоћних услуга коју је Агенција утврдила за 2021. годину, па се може сматрати прихватљивим.

Трошкови за надокнаду губитака

Енергија за надокнаду губитака се купује на тржишту, односно њена цена није регулисана. Трошкови за надокнаду губитака у преносној мрежи су обрачунати у износу од 6.284.474 хиљада динара на основу одобрене количине активне енергије потребне за покривање губитака у преносном систему од 827 GWh

и пондерисане просечне оправдане набавне цене електричне енергије за надокнаду губитака од 7,60 дин/kWh, (досадашња одобрена цена је била 4,63 дин/kWh). Ови трошкови су утврђени на основу остварених цена набављене електричне енергије на аукцијској платформи и на организованом тржишту електричне енергије (SEEPEX) од 6,97 дин/kWh у првих осам месеци 2021., као и планиране пондерисане набавне цене електричне енергије од 8,95 дин/kWh у последња 4 месеца 2021. године. Агенција их је прихватила имајући у виду остварене просечне месечне цене годишњих baseload фјучерса за 2021. годину закључно са августом 2021. године од 67,16 €/MWh, имајући у виду и изузетно високе остварене просечне цене baseload фјучерса у јулу и августу 2021. године за последњи квартал 2021. године од преко 104 €/MWh (стална трговина на берзи HUDEX за Мађарску).

На основу напред наведеног, трошкови за надокнаду губитака у преносном систему у регулаторном периоду се могу сматрати прихватљивим.

Остали приходи

Остали приходи су одобрени у износу од 7.861.633 хиљада динара што одговара износу на који је Савет Агенције дао сагласност приликом одобравања цене приступа систему за пренос електричне енергије 2017., 2019. и 2020. године. Наведени износ је већи од износа осталих прихода који би се добио на основу одобрених осталих прихода у 2021. години, па се може сматрати прихватљивим.

Корекциони елемент

Корекциони елемент је обрачунат у износу од 1.652.477 хиљада динара који се добио као вредносни израз разлике између оправданог прихода обрачунаог на начин утврђен Методологијом и оствареног прихода од приступа систему за пренос електричне енергије, на који је Савет Агенције дао сагласност приликом одобравања цене приступа систему за пренос електричне енергије 2020. године.

На основу напред наведеног, корекциони елемент може се сматрати прихватљивим.

Максимално одобрени приход

Агенција је одобрила максимално одобрени приход за регулаторну 2021. годину у износу од 20.278.427 хиљада динара за делатност преноса и управљања преносним системом. Структура максимално одобреног прихода, на основу кога је подносилац Предлога обрачунао цену приступа систему, је приказана у следећој табели:

000 дин.

Редни број	Позиција	Скраћенице	Пренос електричне енергије и управљање пренос. системом
1	Оперативни трошкови пре укључивања енергије за балансирање и обрачуна регулаторне накнаде	ОТпр _т	4.915.842
1.1.	Регулаторна накнада	РН _т	125.325
1.2.	Набавна вредност електричне енергије за балансирање		4.794.607
2.	Укупно оперативни трошкови	ОТ _т	9.835.774
3.	Трошкови амортизације	А _т	3.283.904
4.	Стопа приноса на регулисана средства	ППЦК (у %)	6,64%
5.	Регулисана средства	РС _т	65.299.002
6.	Принос на регулисана средства (4. * 5.)		4.332.781
7.	Трошкови системских (помоћних) услуга	СУ _т	2.750.648
8.	Трошкови за надокнаду губитака	ТГ _т	6.284.474
9.	Остали приходи	ОП _т	7.861.633
9.1.	Од тога приходи по основу балансирања система		5.420.644

10.	Корекциони елемент	КЕ _г	1.652.477
11	Максимално одобрени приход (2. + 3. + 6. + 7. + 8. - 9. +10.)	МОП _г	20.278.427

Цена приступа систему за пренос електричне енергије

Просечна укупна годишња цена приступа систему за пренос електричне енергије утврђена на основу максимално одобреног прихода и испоручених количина електричне енергије из Електроенергетског биланса за 2021. годину износи 0,62 дин/kWh.

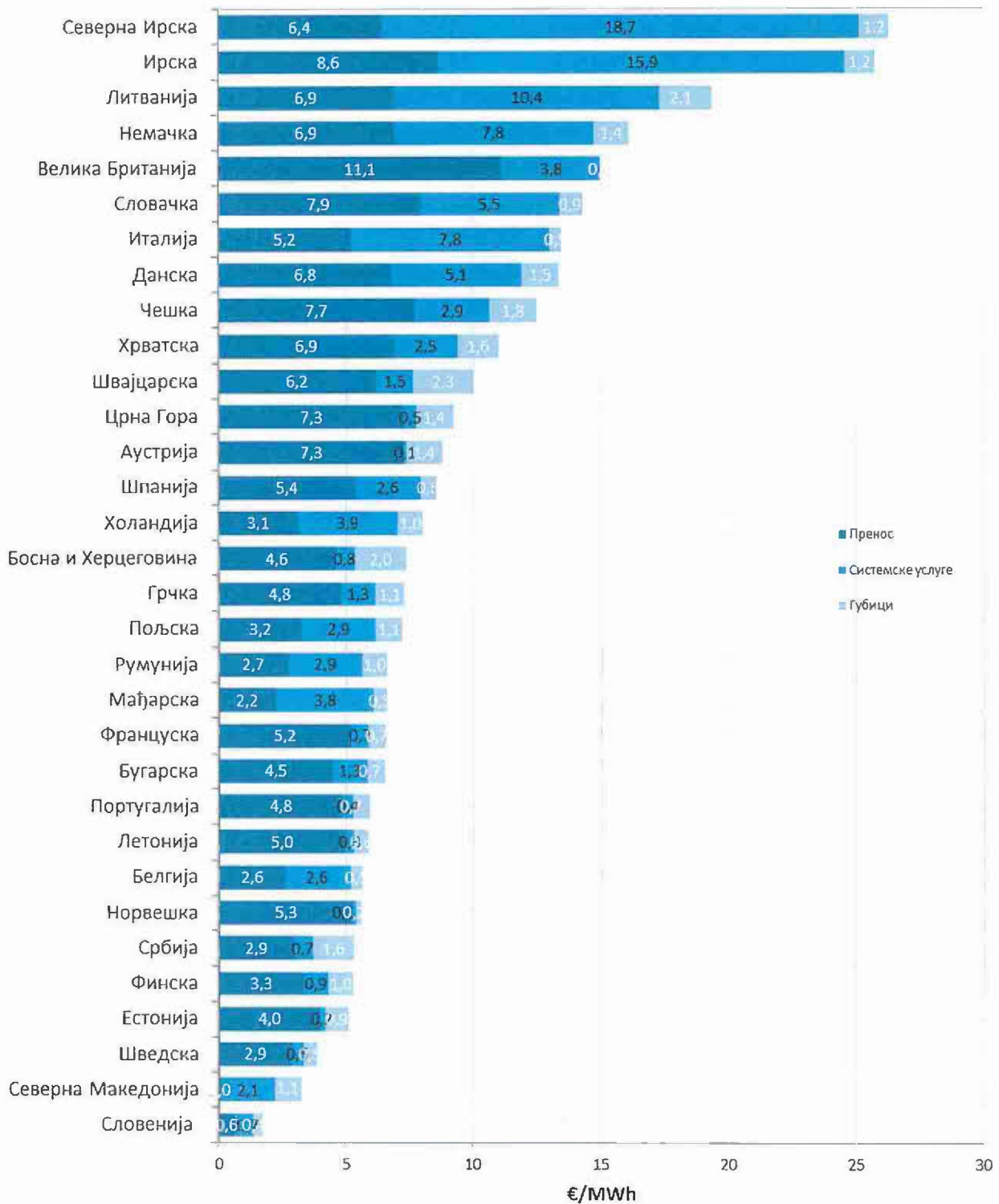
дин/kWh

Опис	Остварене просечне цене		Ниво цене		Индекси		
			од 1.2.2021.	Одобрено АЕРС	4/1	4/2	4/3
	2019	2020	биланс 2020	биланс 2021			
0	1	2	3	4	5	6	7
Цена приступа систему за пренос елек. енергије	0,491	0,502	0,555	0,623	127	124	112

Укупни раст одобрене цене преноса у 2021. години у односу на одобрену цену од 1.2.2021. године износи 12%.

Поређењем исказане структуре одобрене цене преноса за 2021. годину са оствареним ценама у 2020. години у другим европским земљама, може се закључити да је она у укупном износу међу најнижим, виша је од остварене цене у Северној Македонији од земаља региона, значајно виша од остварене цене у развијеним земљама (Словенија и Шведска) и на приближном нивоу цена у појединим развијеним земљама (Финска, Норвешка, Белгија и Португалија).

Структура и односи цена преноса у појединим европским земљама су приказани у следећем графикану:

Извор података: ENTSO-e 2020

На основу базних тарифа за тарифне елементе утврђене на основу биланса за 2021. годину и релативних односа вредности тарифа одређених Методологијом, утврђен је и достављен Агенцији ценовник за приступ систему за пренос електричне енергије:

Тарифни елемент	Тарифа	Јединица мере	Динара по јединици мере
Активна снага	Одобрена снага	kW	59,3603
	Прекомерна снага	kW	237,4412
Активна енергија	Виша дневна	kWh	0,4742
	Нижа дневна	kWh	0,2371
Реактивна енергија	Реактивна енергија	kVarh	0,2863
	Прекомерна реактивна енергија	kVarh	0,5727

На основу свега напред наведеног, прихвата се предложени ценовник.

10. септембар 2021. године

Зецовић Н.